

అరణ్యపర్వము - జ్ఞానవ్రతము

విఘ్నేశ్వర ధ్యానమ్

నమస్తే గణనాథాయ గణానాం పతయే నమః ।
భక్తిప్రియాయ దేవేశ భక్తేభ్యః సుఖదాయక ॥

శ్రీనివాస ధ్యానమ్

అనన్తవేదసంవేద్యం నిర్దోషం గుణసాగరమ్ ।
అతీంద్రియం నిత్యముక్తం శ్రీనివాసం భజేనిశమ్ ॥

శ్రీకృష్ణ ధ్యానమ్

వందే నవఘనశ్యామం పీతకాశేయవాససమ్ ।
సానన్దం సున్దరం శుద్ధం శ్రీకృష్ణం ప్రకృతేః పరమ్ ॥

వ్యాస ధ్యానమ్

వేదవ్యాసం స్వాత్మరూపం సత్యసన్దం పరాయణమ్ ।
శాన్తం జితేంద్రియక్రోధం సశిష్యం ప్రణమామ్యహమ్ ॥

అథ సంకల్పః

శ్రీమదాదివరాహక్షేత్రే, విరాజమానస్య, జగద్రక్షణార్థమవతీర్ణస్య, శ్రీమదఖి-
లాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామినః,
పరిపూర్ణానుగ్రహేణ, సర్వేషాం, భక్తజనానామ్, ఆధివ్యాధినివృత్తిద్వారా,
ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం, సర్వారిష్టనివృత్తిద్వారా సకలశ్రేయోఽ-
భివృద్ధ్యర్థం, ధర్మార్థకామమోక్షాఖ్య, చతుర్విధ, పురుషార్థసిద్ధ్యర్థం,
సమస్తపాపక్షయార్థం, శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం శ్రీమన్మహాభారతే, వనపర్వణి,
యథాశక్తి, త్రయోవింశోఽధ్యాయః, శ్లోకపారాయణం, ఆచార్యముఖేన
కరిష్యామహే.

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణే నమః

వైశంపాయన ఉవాచ

తస్మిన్ దశార్హాధిపతౌ ప్రయాతే యుధిష్ఠిరో భీమసేనార్జునా చ ।
యమౌ చ కృష్ణా చ పురోహితశ్చరథాన్ మహార్హాన్ పరమాశ్వుయుక్తాన్ ॥ 23-1॥

ఆస్థాయ వీరాః సహితా వనాయ ప్రతస్థిరే భూతపతిప్రకాశాః ।
హిరణ్యనిష్కాన్ వసనాని గాశ్చ ప్రదాయ శిక్షాక్షరమంత్రవిద్యుః ॥ 23-2॥

ప్రేష్యః పురో వింశతిరాత్తశస్త్రాః ధనూంషి శస్త్రాణి శరాంశ్చ దీప్తాన్ ।
మౌర్వీశ్చ యంత్రాణి చ సాయకాంశ్చ సర్వే సమాదాయ జఘన్యమీయుః ॥ 23-3॥

తతస్తు వాసాంసి చ రాజపుత్ర్యా ధాత్ర్యశ్చ దాస్యశ్చ విభూషణం చ ।
తదింద్రసేనస్త్వరితః ప్రగృహ్య జఘన్యమేవోపయయౌ రథేన ॥ 23-4॥

తతః కురుశ్రేష్ఠముపేత్య పౌరాః ప్రదక్షిణం చక్రురదీనసత్త్వాః ।
తం బ్రాహ్మణాశ్చాభ్యవదన్ప్రసన్నా ముఖ్యాశ్చ సర్వే కురుజాంగలానామ్ ॥ 23-5॥

స చాపి తానభ్యవదత్ప్రసన్నః సహౌవ తైర్భ్రాతృభిర్ధర్మరాజః ।
తస్థౌ చ తత్రాధిపతిర్మహాత్మా దృష్ట్వా జనౌఘం కురుజాంగలానామ్ ॥ 23-6॥

పితేవ పుత్రేషు స తేషు భావం చక్రే కురూణామృషభో మహాత్మా ।
తే చాపి తస్మిన్భరతప్రబర్దే తథా బభూవుః పితరీవ పుత్రాః ॥ 23-7॥

తతస్తమాసాద్య మహాజనౌఘాః కురుప్రవీరం పరివార్య తస్థుః ।
హో నాథ హో ధర్మ ఇతి బ్రువాణాః భీతాశ్చ సర్వేఽశ్రుముఖాశ్చ రాజన్ ॥ 23-8॥

వరః కురూణామధిపః ప్రజానాం పితేవ పుత్రానపహాయ చాస్మాన్ ।
పౌరానిమాన్ జానపదాంశ్చ సర్వాన్ హిత్వా ప్రయాతః క్వ ను ధర్మరాజః ॥ 23-9॥

ధిగ్ధార్తరాష్ట్రం సున్యశంసబుద్ధిం ధిక్సౌబలం పాపమతిం చ కర్ణమ్ ।
అనర్థమిచ్ఛంతి నరేంద్ర పాపా యే ధర్మనిత్యస్య సతస్త్వైవమ్ ॥ 23-10॥

స్వయం నివేశ్యాప్రతిమం మహాత్మా పురం మహాదేవపురప్రకాశమ్ ।
శతక్రతుప్రస్థమమేయకర్మాహిత్వా ప్రయాతః క్వ ను ధర్మరాజః ॥ 23-11॥

చకార యామప్రతిమాం మహాత్మా సభాం మయో దేవసభాప్రకాశామ్ ।
తాం దేవగుప్తామివ దేవనూయాం హిత్వా ప్రయాతః క్వ ను ధర్మరాజః ॥ 23-12॥

తాన్ ధర్మకామార్థవిదుత్తమౌజా బీభత్సురుచ్చైః సహితానువాచ ।
ఆదాస్యతే వాసమిమం నిరుష్య వనేషు రాజా ద్విషతాం యశాంసి ॥ 23-13॥

ద్విజాతిముఖ్యాః సహితాః పృథక్ చ భవద్భిరాసాద్య తపస్వినశ్చ ।
ప్రసాద్య ధర్మార్థవిదశ్చ వాచ్యా యథార్థసిద్ధిః పరమా భవేన్నః ॥ 23-14॥

ఇత్యేవముక్తే వచనేఽ ఽ ర్జునేన తే బ్రాహ్మణాః సర్వవర్ణాశ్చ రాజన్ ।
ముదాభ్యనందన్ సహితాశ్చ చక్రః ప్రదక్షిణం ధర్మభృతాం వరిష్ఠమ్ ॥ 23-15॥

ఆమంత్ర్య పార్థం చ వృకోదరం చ ధనంజయం యాజ్ఞసేనీం యమౌ చ ।
ప్రతస్థిరే రాష్ట్రమపేతహర్షాః యుధిష్ఠిరేణానుమతా యథాస్వమ్ ॥ 23-16॥

ఇతి శ్రీమహాభారతే వనపర్వాంతర్గత అర్జునాభిగమనపర్వణి
ద్వైతవనప్రవేశే త్రయోవింశోఽ ధ్యాయః ॥ 23 ॥

అథ చతుర్వింశోఽ ధ్యాయః,

వైశంపాయన ఉవాచ

తతస్తేషు ప్రయాతేషు కౌంతేయః సత్యసంగరః ।
అభ్యభాషత ధర్మాత్మా భ్రాతృన్ సర్వాన్యుధిష్ఠిరః ॥ 24-1॥

ద్వాదశేమాని వర్షాణి వస్తవ్యం నిర్జనే వనే ।
సమీక్షభ్యం మహారణ్యే దేశం బహుమృగద్విజమ్ ॥ 24-2॥

బహుపుష్పఫలం రమ్యం శివం పుణ్యజనావృతమ్ ।
యత్రేమాః శరదః సర్వాః సుఖం ప్రతివసేమహి ॥ 24-3॥

ఏవముక్తే ప్రత్యువాచ ధర్మరాజం ధనంజయః ।
గురువన్మానవగురుం మానయిత్వా మనస్వినమ్ ॥ 24-4॥

భవానేవ మహర్షీణాం వృద్ధానాం పర్యుపాసితా ।
అజ్ఞాతం మానుషే లోకే భవతో నాస్తి కించన ॥ 24-5॥

త్వయా హ్యుపాసితా నిత్యం బ్రాహ్మణా భరతర్షభ ।
ద్వైపాయనప్రభృతయః నారదశ్చ మహాతపాః ॥ 24-6॥

యః సర్వలోకద్వారాణి నిత్యం సంచరతే వశీ ।
దేవలోకాద్బ్రహ్మలోకం గంధర్వాస్పరసామపి ॥ 24-7॥

అనుభావాంశ్చ జానాసి బ్రాహ్మణానాం న సంశయః ।
ప్రభావాంశ్చైవ వేత్థ త్వం సర్వేషామేవ పార్థివ ॥ 24-8॥

త్వమేవ రాజన్ జానాసి శ్రేయఃకారణమేవ చ ।
యత్రేచ్ఛసి మహారాజ నివాసం తత్ర కుర్మహే ॥ 24-9॥

ఇదం ద్వైతవనం నామ సరః పుణ్యజలోచితమ్ ।
బహుపుష్పఫలం రమ్యం నానాద్విజనిషేవితమ్ ॥ 24-10॥

అత్రేమా ద్వాదశ సమాః విహరామేతి రోచయే ।
యది తేఽనునుతం రాజన్ కిమన్యన్మన్యతే భవాన్ ॥ 24-11॥

యుధిష్ఠిర ఉవాచ

మనూష్యేతన్మతం పార్థ త్వయా యత్సముదాహృతమ్ ।
గచ్ఛామః పుణ్యవిఖ్యాతం మహద్ద్వైతవనం సరః ॥ 24-12॥

వైశంపాయన ఉవాచ

తతస్థే ప్రయయుః సర్వే పాండవా ధర్మచారిణః ।
బ్రాహ్మణైర్బహుభిః సార్థం పుణ్యం ద్వైతవనం సరః ॥ 24-13॥

బ్రాహ్మణాః సాగ్నిహోత్రాశ్చ తథైవ చ నిరగ్నయః ।
స్వాధ్యాయినో భిక్షవశ్చ తథైవ వనవాసినః ॥ 24-14॥

బహవో బ్రాహ్మణాస్తత్ర పరివవ్రుర్యుధిష్ఠిరమ్ ।
తపఃసిద్ధా మహాత్మానః శతశః సంశితవ్రతాః ॥ 24-15॥

తే యాత్వా పాండవాస్త్రత్రబ్రాహ్మణైర్బహుభిః సహ ।
పుణ్యం ద్వైతవనం రమ్యం వివిశుర్భరతర్షభాః ॥ 24-16॥

తమాలతాలామ్రమధూకనీప కదంబసర్జార్జునకర్ణికారైః ।
తపాత్యయే పుష్పధరైరుపేతం మహావనం రాష్ట్రపతిర్దదృ ॥ 24-17॥

మహాద్రుమాణాం శిఖరేషు తసుః మనోరమాం వాచముదీరయంతః ।
మయూరదాత్యూహచకోరసంఘాః తస్మిన్వనే బర్హిణకోకిలాశ్చ ॥ 24-18॥

కరేణుయూధైః సహ యూథపానాం మదోత్కటానామచలప్రభాణామ్ ।
మహాంతి యూథాని మహాద్విపానాం తస్మిన్వనే రాష్ట్రపతిర్దదృ ॥ 24-19॥

మనోరమాం భోగవతీముపేత్య పూతాత్మనాం చీరజటాధరాణామ్ ।
తస్మిన్వనే ధర్మభృతాం నివాసే దదృ సిద్ధర్షిగణాననేకాన్ ॥ 24-20॥

తతః స యానాదవరుహ్య రాజా సభ్రాతృకః సజనః కాననం తత్ ।
వివేశ ధర్మాత్మవతాం వరిష్ఠః త్రివిష్టపం శక్ర ఇనామితౌజాః ॥ 24-21॥

తం సత్యసంధం సహిసాభిపేతుః దిదృక్షవశ్చారణసిద్ధసంఘాః ।
వనాకసశ్చాపి నరేంద్రసింహం మనస్వినం తం పరివార్య తస్థుః ॥ 24-22॥

స తత్రసిద్ధానభివాద్య సర్వాన్ ప్రత్యర్చితో రాజవద్దేవవచ్చు ।
వివేశ సర్వైః సహితో ద్విజాగ్రైః కృతాంజలిర్ధర్మభృతాం వరిష్ఠః ॥ 24-23॥

స పుణ్యశీలః పితృవన్మహాత్మా తపస్విభిర్ధర్మపరైరుపేత్య ।
ప్రత్యర్చితః పుష్పధరస్య మూలే మహాద్రుమస్యోపవివేశ రాజా ॥ 24-24॥

భీమశ్చ కృష్ణా చ ధనంజయశ్చ యమౌ చ తే చానుచరా నరేంద్రమ్ ।
విముచ్య వాహానవశాశ్చ సర్వే తత్రోపతస్థుర్భరతప్రబర్హాః ॥ 24-25॥

లతావతానావనతః స పాండవః మర్మహాద్రుమః పంచభిరేవ ధన్విభిః ।
బభౌ నివాసోపగతైర్మహాత్మభిః మర్మహాగిరిర్వారణయూథపైరివ ॥ 24-26॥

ఇతి శ్రీమహాభారతే వనపర్వాంతర్గత అర్జునాభిగమనపర్వణి
ద్వైతవనప్రవేశే చతుర్వింశోఽధ్యాయః ॥ 24 ॥

శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామివారి గోవిందనామావళి

అథ క్షమాప్తార్థనా

యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ లోకక్షేమప్రార్థనా

స్వస్తిప్రజాభ్యః పరిపాలయంతాం న్యాయ్యేనమార్గేణ మహీం మహీశాః ।
గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్చుభమస్తు నిత్యం లోకాస్సమస్తాస్సుఖినో భవన్తు ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేస్స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్

శ్రీయఃకాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

